

'De notaris moet nauwkeurig werk afleveren. Dat verlangt hij ook van zijn accountant'

Accountants hebben soms bijzondere klanten of specialisaties. In deze achtste aflevering: notarissen.

ADRIE BOXMEER

Het was een negatieve aanleiding die Hans van Antwerpen (38) aan zijn specialisme hielp. "Ik had, na een aantal jaren voor KPMG te hebben gewerkt, in 1993 een sabbatical year genomen. Ik ging op wereldreis. Toen ik na maanden door China te zijn getrokken in Hong Kong weer met Nederland kon telefoneren, kreeg ik een bevriende notaris aan de lijn. Hij had grote problemen. Een medewerker van hem had een aanzienlijk bedrag verduisterd. De notaris vroeg of ik hem wilde helpen bij de afhandeling van de schade. Omdat het om een hele grote zaak ging, heeft me dat uiteindelijk meer dan een jaar gekost. Na dat jaar vroeg hij of ik zijn vaste accountant wilde worden. Helemaal vreemd was het notariaat overigens niet voor mij, want mijn vader was vroeger notaris. Inmiddels besteden mijn vier medewerkers en ik aanzienlijk meer dan de helft van de tijd aan notarissen."

Prijsconcurrentie

Vanaf het moment dat de nieuwe Notariswet enkele jaren geleden in werking trad, is er veel veranderd. Niet alleen voor de notaris, maar ook voor zijn accountant. Van Antwerpen: "De notaris werd van een functionaris met een wettelijk beschermde positie en - vanwege de vaste tarieven - een grote inkomenszekerheid, nu meer een ondernemer. De vaste tarieven verdwenen en er ontstond prijsconcurrentie. Tegenwoordig kunnen consumenten kiezen uit diverse notarissen met verschillende vormen van dienstverlening en veel variatie in prijzen. Iedereen die beweert dat notarissen

nog steeds onderhands prijsafspraken maken, moet eens enkele websites van notariskantoren bekijken en de prijzen vergelijken." Overigens zat er bij de nieuwe Notariswet wel een addertje onder het gras. Van Antwerpen: "Een notaris mag dan in bedrijfseconomische zin ondernemer zijn geworden, de wet verplicht hem nog steeds tot het verlenen van bepaalde diensten. Voor sommige transacties moeten burgers nu eenmaal naar een notaris, omdat de wet dat voorschrijft. De keerzijde daarvan is dat de notaris een burger die bij hem aanklopt ook van dienst moet zijn. De notaris is dus wel ondernemer, maar wel wettelijk verplicht bepaalde diensten aan te bieden, of hij dat nu zelf wil of niet."

Strengere regels

Er zijn meer verschillen. Zo gelden er voor notarissen zeer strenge regels op het gebied van het financieel beheer. Van Antwerpen: "Notarissen beheren vaak grote bedragen. Bijvoorbeeld als er een huis wordt verkocht. De notaris moet vaststellen dat het geld van de bank bij hem binnen is, wil hij de akte kunnen passeren. Dat betekent een grote verantwoordelijkheid voor de notaris. Ook moet hij er voor zorgen dat hij het geld niet langer onder z'n hoede heeft dan strikt noodzakelijk is. En ook dient hij op tijd de overdrachtsbelasting te betalen."

Duidelijke scheiding

De belangrijke rol en verantwoordelijkheid van notarissen komen tot uiting in de financiële

Hans van Antwerpen: "Een notaris zal tegenwoordig meer dan vroeger moeten kijken naar zijn winstgevendheid."

verslaglegging. Van Antwerpen: "De notaris moet een duidelijke scheiding aanbrengen tussen geld van zijn eigen onderneming en geld van derden. Daarom gelden er strenge eisen voor de inrichting van zijn administratie. Als accountant moet ik jaarlijks een verklaring

afgeven of een notaris aan die eisen voldoet. Een notaris moet ook duidelijk inzicht geven in zijn privé financiële situatie. Daarvoor gelden veel strengere regels dan bij andere ondernemers. Begrijpelijk, omdat een notaris zoals gezegd veel geld van anderen onder zijn hoede heeft."

Toezicht

Van Antwerpen wijst op het bestaan van het Bureau Financieel Toezicht. Dat wordt georganiseerd vanuit het ministerie van Justitie. Daarin hebben accountants zitting die de boekhouding van notarissen controleren,

gezien hun wettelijke verantwoordelijkheid. Ik adviseer mijn cliënten hoe ze hun boekhouding moeten inrichten opdat ze aan de eisen van het Bureau Financieel Toezicht voldoen."

De transformatie van de notaris tot ondernemer heeft de positie van de accountant belangrijker gemaakt. Van Antwerpen: "Dat komt ten dele omdat de nieuwe Notariswet expliciet de accountant een bepaalde verantwoordelijkheid toekent. Vroeger was een notaris niet verplicht om zijn jaarrekening door een accountant te laten beoordelen. Tegenwoordig is hij dat wel. Daarnaast heeft een notaris ook een bedrijfseconomisch belang om een accountant in te schakelen. Want een notaris zal tegenwoordig meer dan vroeger moeten kijken naar zijn winstgevendheid, maar ook naar de beheersing van zijn kosten. Ik heb daarvoor software ontwikkeld waarmee een notaris op eenvoudige wijze zijn praktijk bedrijfseconomisch kan doorlichten."

Eenpitter

Wat Van Antwerpen in zijn contacten met notarissen zeker helpt is dat hij, net als de meeste van zijn klanten, eenpitter is. "Ik moet ze meer ondernemerszin bijbrengen. Met veel van de problemen waar zij in hun eenmanszaak tegenaan lopen, heb ik ook te maken. Dat praat wel zo makkelijk. Notarissen zijn professionals die nauwgezet hun werk doen. Een notaris kan zich geen fout veroorloven. Ze verlangen van hun accountant dezelfde beroepsopvatting." ■